

Broj: 06-41-1-1711-6/17/MH
Sarajevo, 4. 9. 2017. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine
Sekretarijat

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 08-09-2017

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
04.02.03-	37-	2187/17	

PREDMET: Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu, dostavlja se-

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 109. sjednici održanoj 25. 7. 2017. godine razmotrilo i usvojilo Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za 2016. godinu.

Zaključkom Vijeća ministara sa iste sjednice zaduženo je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH da najmanje jednom godišnje informira Parlamentarnu skupštinu BiH o napretku u predmetnoj problematici.

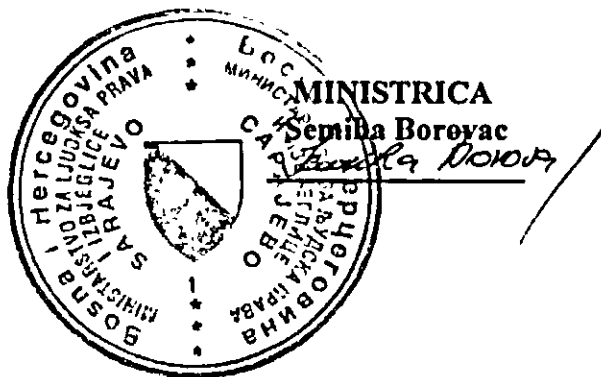
U skladu sa gore navedenim, u prilogu akta dostavljamo Vam Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH za 2016. godinu, pripremljen na jezicima i pismima u službenoj upotrebi u BiH.

S poštovanjem,

Prilog:

- Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu na bosanskom jeziku,
- Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu na srpskom jeziku,
- Izvještaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu na hrvatskom jeziku,

Dostavljeno:
1x naslovu
1x a/a

IZVJEŠTAJ
O ZBRINJAVANJU IZBJEGLICA I STRANACA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM
U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2016. GODINU

juni 2016. godine

Sažetak Izvještaja o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2016. godinu

Izvještaj o zbrinjavanju lica pod međunarodnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu usvojilo je Vijeće ministara BiH na 60. sjednici, održanoj 14. 6. 2016., i Parlamentarna skupština BiH 27. 10. 2016.

U skladu sa Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležno je za brigu o pravima i pitanjima izbjeglica i osoba pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini nakon utvrđivanja njihovog statusa.

U skladu sa Zakonom o azilu, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležno je za osiguranje pristupa pravima izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH (informiranje o pravima, smještaj, rad, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, socijalnu pomoć i pomoć pri uključivanju u bh. društvo).

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je, u skladu sa Zakonom o azilu, donijelo sljedeće podzakonske akte:

1. Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 16/17),
2. Pravilnik o smještaju, načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ u Mostaru („Službeni glasnik BiH“, broj 29/17),
3. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini i
4. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini.

Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na rad osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini u proceduri je donošenja.

U Bosni i Hercegovini je 90 osoba s priznatim izbjegličkim statusom i 17 osoba sa statusom supsidijarne zaštite.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH osigurava izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom pravo na smještaj u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ u Mostaru u kojem trenutno borave 34 osobe. Preostale 73 osobe borave u privatnom smještaju, i to najvećim dijelom na području Kantona Sarajevo.

Tokom 2016. godine, u skladu s Pravilnikom o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini, izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom ostvarivali su zdravstvenu zaštitu pod istim uslovima kao i bosanskohercegovački državljani. Ovo pravo finansira se iz budžeta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i za 2016. godinu ukupno je za ove namjene izdvojeno 48.235,07 KM.

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na socijalnu zaštitu osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini utvrđeno je da ove osobe ostvaruju prava iz socijalne zaštite, prava iz zaštite porodice s djecom/dječije zaštite i druga materijalna pomoć. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je u 2016. godini za osiguranje prava iz socijalne zaštite utrošilo novčana sredstva u iznosu od 83.176,23 KM i to na ime ograničene finansijske pomoći, stalne finansijske pomoći, jednokratne pomoći, dječijeg dodatka i smještaja u ustanove socijalne zaštite.

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini propisano je da se predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom osiguravaju pod istim uslovima kao i za državljane BiH. Sva djeca uključena su u obrazovni sistem u BiH i to i u predškolski odgoj i obrazovanje, i u osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Djeca su također uključena i u produžene boravke, igraoničke grupe, sekcije, kurseve i sl. U školsku 2016./2017. godinu upisano je 64 djece. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH za potrebe realizacije ovog pravilnika ne osigurava budžetska sredstva.

Pravilnikom o ličnom stanju i upisu u matične knjige činjenica rođenja, vjenčanja i smrti osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini propisano je da se činjenice rođenja, vjenčanja ili smrti za izbjeglice i strance pod supsidijarnom zaštitom u BiH upisuju u matične knjige pod jednakim uslovima kao i za bh. državljane, u skladu s pozitivnim propisima o matičnim knjigama u entitetima, Brčko Distriktu BiH, međunarodnim instrumentima koji se primjenjuju u BiH u ovoj oblasti.

Prema Zakonu o državljanstvu, izbjeglice s priznatim statusom ostvaruju pravo na državljanstvo BiH pod olakšanim uslovima (olakšana naturalizacija). U 2016. godini državljanstvo BiH dobilo je 16 izbjeglica, a do dana pisanja ovog izvještaja još dvije osobe. Trenutno su u postupku dva zahtjeva za naturalizaciju, a 75 izbjeglica prikuplja dokumentaciju s ciljem podnošenja zahtjeva za državljanstvo BiH. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH u julu 2016. godine pokrenulo je inicijativu prema Federalnom ministarstvu finansija za usklađivanje administrativnih taksi u procesu dobivanja državljanstva s onim u entitetu Republika Srpska.

Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i članova njihovih porodica osiguravaju se iz budžeta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i posebnog potprojekta s UNHCR-om koji Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisuje za svaku budžetsku godinu. Za 2016. godinu ukupan budžet Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za finansiranje prava osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH iznosio je oko 370.000,00 KM i dodatna sredstva u iznosu od 90.000,00 KM kroz potprojekat s UNHCR-om.

S ciljem pružanja psihosocijalne pomoći i besplatne pravne pomoći osobama pod međunarodnom zaštitom, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH primjenjuje ranije potpisane protokole o saradnji s nevladinim udruženjima Bosanskohercegovačkom inicijativom žena, Udruženjem Vaša prava BiH i Fondacijom lokalne demokratije.

Ostvareni napredak u odnosu na Izvještaj o zbrinjavanju osoba pod međunarodnom zaštitom za 2015. godinu:

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je, u skladu sa Zakonom o azilu, donijelo četiri nova podzakonska akta kojim se propisuje način pristupa i ostvarivanja prava na zdravstveno osiguranje, socijalnu pomoć, rad i obrazovanje izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH.

U 2016. godini državljanstvo BiH dobilo je 16 izbjeglica, čime je smanjen broj osoba sa izbjegličkim statusom i sredstava koja Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH isplaćuje na ime zdravstvene i socijalne zaštite izbjeglica s priznatim statusom.

Potpisani protokoli o saradnji s nevladinim udruženjima popunjavaju nedostatak kapaciteta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u asistenciji na ostvarivanju navedenih prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH.

UVOD

Izveštaj o zbrinjavanju izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za period od 1.1.2016. do 31.12.2016. odnosi se na ostvarivanje prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH u skladu sa Zakonom o azilu („Službeni glasnik BiH“, br. 11/16 i 16/16)¹.

U skladu s Aneksom IV. Dejtonskog mirovnog sporazuma, pitanja izbjeglica, imigracije i azila su u isključivoj nadležnosti Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH). Članom 12. Zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16), definirana je nadležnost Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) za brigu o pravima i pitanjima izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH nakon utvrđivanja njihovog statusa.

Parlamentarna skupština BiH usvojila je Strategiju u oblasti migracije i azila i Akcioni plan za period 2016.-2020. U Strategiji su naznačene ključne uloge i akteri u procesu provođenja.

Obaveze po predmetnoj problematici vezane su za činjenicu da je BiH potpisnica Konvencije o statusu izbjeglica iz 1951. i Protokola iz 1967. godine.

Vijeće ministara BiH je, na prijedlog Ministarstva, na 60. sjednici, održanoj 14. 6. 2016., razmotrilo i usvojilo Izveštaj o zbrinjavanju lica pod međunarodnom zaštitom u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu, koji je Parlamentarna skupština BiH usvojila 27. 10. 2016.

Institucionalno-pravno, problematika je podijeljena tako da Ministarstvo sigurnosti BiH vodi brigu o statusnim pitanjima osoba koja zatraže zaštitu u BiH, vodi postupak po zahtjevu za azil i priznavanje statusa, a Ministarstvo je odgovorno za osiguranje pristupa pripadajućim pravima izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom.

U skladu s članom 78. stav (4) Zakona azilu, Ministarstvo je nadležno da izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH osigura pristup sljedećim pravima: informiranje o pravima, smještaj, rad, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, socijalnu pomoć i pomoć pri uključivanju u bh. društvo. Istim zakonom propisano je da Ministarstvo nakon što obavi konsultacije s Ministarstvom sigurnosti BiH i Ministarstvom civilnih poslova BiH donosi podzakonske akte o načinu ostvarivanja prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH.

U skladu sa Zakonom o azilu, Ministarstvo je donijelo sljedeće podzakonske akte:

1. Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 16/17),
2. Pravilnik o smještaju, načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u Izbjegličko-prihvatnom centru “Salakovac” u Mostaru (“Službeni glasnik BiH”, broj 29/17),
3. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini i

¹ Zakon o azilu („Službeni glasnik BiH“, br. 11/16 i 16/16) stupio na snagu 27. 2. 2016.

4. Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na socijalnu pomoć osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini².

Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na rad osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini je u proceduri donošenja.

POSTUPAK PRIZNAVANJA STATUSA IZBJEGLICE/STRANCA POD SUPSIDIJARNOM ZAŠTITOM

Izbjeglički status bit će odobren strancu koji se zbog osnovanog straha od progona zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkog mišljenja nalazi izvan zemlje svog državljanstva a ne može ili se, zbog takvog straha, ne želi staviti pod zaštitu te zemlje, kao i osobi bez državljanstva koja se nalazi izvan zemlje svog prethodnog uobičajenog mjesta boravka a ne može se ili se, zbog takvog straha, ne želi vratiti u tu zemlju.

Supsidijarna zaštita odobrava se strancu koji ne ispunjava uslove za odobrenje statusa izbjeglice iz člana 19. Zakona o azilu ako postoje ozbiljni razlozi za vjerovanje da će se povratkom u zemlju porijekla ili zemlju uobičajenog mjesta boravka suočiti sa stvarnim rizikom od teške povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nakon priznavanja statusa, Ministarstvo sigurnosti BiH izdaje identifikacioni dokument (izbjeglički karton ili karton supsidijarne zaštite). Izbjeglički karton izdaje se s rokom važenja od tri godine, a karton supsidijarne zaštite s rokom koliko traje i status. Također, Ministarstvo sigurnosti BiH izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH može izdati i putni dokument.

Ministarstvo civilnih poslova BiH, na zahtjev Ministarstva sigurnosti BiH, izbjeglicama s priznatim statusom dodjeljuje jedinstveni matični broj (JMB). JMB koji se dodjeljuje izbjeglicama s priznatim statusom ne prolazi kroz evidencije JMB za građane BiH. JMB se ne dodjeljuje strancima pod supsidijarnom zaštitom s obzirom na kraći rok trajanja statusa.

Rješenja o priznatom statusu, kao i kopije izdatih kartona Ministarstvo sigurnosti BiH dostavlja Ministarstvu s ciljem osiguravanja prava ovih osoba.

Ministarstvo vodi i redovno ažurira Bazu podataka o izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom sa aspekta priznatih statusa i pristupa pravima, a na osnovu službenih podataka dostavljenih od Ministarstva sigurnosti BiH (obavještenja o rješenjima po zahtjevima za međunarodnu zaštitu, rješenja o produžavanju/ukidanju statusa, izbjeglički kartoni i kartoni o supsidijarnoj zaštiti).

Broj izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH³ je:

- 90 osoba s priznatim izbjegličkim statusom i
- 16 osoba sa statusom supsidijarne zaštite.

Zemlje porijekla izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH su: Srbija, Moldavija, Makedonija, Alžir, Palestina, Crna Gora, Saudijska Arabija, Kamerun, Sirija, Egipat i Irak.

Na podatke koji se odnose na izbjeglice i strance pod supsidijarnom zaštitom u BiH primjenjuju se propisi o zaštiti ličnih podataka koji se odnose i na državljane BiH. U odnosu na zemlju porijekla, sve informacije i podaci o izbjeglicama u BiH i strancima pod supsidijarnom zaštitom smatraju se

² Objavljivanje posljednja dva podzakonska akta u "Službenom glasniku BiH" je u proceduri

³ Podatak iz juna 2017. godine

povjerljivim i mogu biti dostavljeni zemlji porijekla samo nakon što se prethodno pribavi mišljenje Ministarstva i pismena saglasnost osobe ili njenog zakonskog zastupnika, na koje se taj podatak odnosi.

Izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH, prema prijavi adrese boravišta Službi za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti BiH (navedeno u izbjegličkom kartonu i kartonu o supsidijarnoj zaštiti), raspoređene su na teritoriji BiH kako slijedi:

Federacija BiH:

Hercegovačko-neretvanski kanton - 37 osoba sa statusom izbjeglice

Unsko-sanski kanton - 4 osobe sa statusom izbjeglice

Zeničko-dobojski kanton - jedna osoba sa statusom izbjeglice i jedna osoba sa statusom supsidijarne zaštite

Tuzlanski kanton - 2 osobe sa statusom izbjeglice i 2 osobe sa statusom supsidijarne zaštite

Kanton Sarajevo - 40 osoba osoba sa statusom izbjeglice i 11 osoba sa statusom supsidijarne zaštite

Bosanskopodrinjski kanton - jedna osoba sa statusom supsidijarne zaštite

Srednjobosanski kanton - jedna osoba sa statusom supsidijarne zaštite

Republika Srpska:

Općina Prijedor - 5 osoba sa statusom izbjeglice

Općina Modriča- jedna osoba sa statusom izbjeglice

OSTVARIVANJE PRAVA

Ministarstvo osigurava izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH pristup pravu na:

1. SMJEŠTAJ

Ministarstvo osigurava pravo na smještaj izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom u BiH u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ u Mostaru⁴, Hercegovačko-neretvanski kanton. Osobe koje ne koriste smještaj koji organizira Ministarstvo nalaze se u privatnom smještaju.

Ministarstvo od 2000. godine upravlja Izbjegličko-prihvatnim centrom “Salakovac” u Mostaru, koji služi za organizirani smještaj svih onih osoba koje nisu u stanju same sebi osigurati smještaj.

U Izbjegličko-prihvatnom centru "Salakovac" Mostar trenutno borave 34 osobe. Preostale 73 izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH borave u privatnom smještaju, i to najvećim dijelom na području Kantona Sarajevo (ukupno 52).

S ciljem funkcioniranja Izbjegličko-prihvatnog centra “Salakovac” Mostar, po ugovoru o djelu angažirano je osam zaposlenih. Osobe angažirane po ugovoru o djelu obavljaju poslove administrativnog radnika (dva zaposlenika), čuvarske službe (četiri zaposlenika), magacinera (jedan zaposlenik) i higijeničara (jedan zaposlenik).

U okviru funkcioniranja Izbjegličko-prihvatnog centra “Salakovac” u Mostaru, neriješen problem je i dalje radnopravni status angažiranog osoblja što umnogome otežava realizaciju svih aktivnosti koje se provode u Izbjegličko-prihvatnom centru “Salakovac” Mostar. Zbog činjenice da je većina njih angažirana već više godina po ugovoru o djelu, Ministarstvo trpi ozbiljne primjedbe Ureda za reviziju

⁴ Novi Pravilnik o smještaju, načinu rada, funkcioniranju i kućnom redu u Izbjegličko-prihvatnom centru “Salakovac” u Mostaru (“Službeni glasnik BiH”, broj 29/17) stupio na snagu 6. 4. 2017.

institucija BiH, a s druge strane, postoje ograničenja za proširenje sistematizacije, novozapošljavanje i dr.

2. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Tokom 2016. godine izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u Bosni i Hercegovini su, u skladu s Pravilnikom o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja i zdravstvene zaštite osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 24/07 i 3/09)⁵, ostvarivali zdravstvenu zaštitu pod istim uslovima kao i bosanskohercegovački državljani.

Ovo pravo finansira se iz budžeta Ministarstva i za 2016. godinu ukupno je za ove namjene izdvojeno 48.235,07 KM.

Početkom svake godine za područje Hercegovačko-neretvanskog kantona, Tuzlanskog kantona i Unsko-sanskog kantona plaćamo godišnje premije po 20,00 KM za zdravstveno osiguranje što ukupno iznosi za HNK 800,00 KM, TK 140,00 KM i USK 40,00 KM. Ukupno 980,00KM. Uplatom godišnjih premija izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom oslobođeni su plaćanja participacije u zdravstvenim ustanovama.

Ministarstvo je zaključno s decembrom 2016. godine za ukupno 122 izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH i članove njihovih porodica osiguralo finansijska sredstva za ostvarivanje zdravstvene zaštite u skladu s navedenim podzakonskim aktom. Od toga je 110 izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, a 15 članova njihovih porodica su djeca bh. državljani čiji je jedan roditelj izbjeglica/stranac pod supsidijarnom zaštitom, a drugi roditelj bh. državljanin koji nije u stalnom radnom odnosu. Iznos koji se izdvaja za ove potrebe obračunava se mjesečno, u visini od 5% od prosječne mjesečne bruto plaće zaposlenih u BiH, a prema posljednjim objavljenim podacima Agencije za statistiku BiH.

Prema evidencijama Ministarstva, ukupno je u decembru 2016. godine bilo evidentirano 59 nosilaca zdravstvenog osiguranja. Članove domaćinstva osiguravamo po nosiocu zdravstvenog osiguranja osim u slučaju statusa supsidijarne zaštite gdje se svi članovi osiguravaju pojedinačno, jer nemaju jedinstven matični broj. Izbjeglice i stranci pod supsidijarnom zaštitom u BiH ne prolaze kroz evidencije građana BiH (CIPS) i JMB, dodijeljen od Ministarstva civilnih poslova BiH, ne prolaze kroz evidencije zavoda za zdravstveno osiguranje, ni poreskih uprava u BiH.

U slučaju kada se zdravstvena zaštita osigurava strancima pod supsidijarnom zaštitom, ovim osobama, na zahtjev Ministarstva, poreske uprave, zavisno od mjesta boravišta, dodjeljuju matični broj za stranca u BiH na osnovu kojeg se uvode u poreski sistem BiH, jer je to obaveza nakon stupanja na snagu Zakona o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa. Također, na isti način prijavljuju se i nosioci domaćinstva izbjeglice s priznatim statusom, dok se ostali maloljetni članovi domaćinstva prijavljuju po matičnom broju koji dobiju nakon utvrđivanja statusa, jer maloljetne osobe nisu poreski obaveznici. Posebno se osiguravaju i osobe koje nisu na redovnom školovanju, a navršile su 15 godina života.

Ovakav sistem zdravstvene zaštite ovih osoba u BiH uveden je 2007. godine i predstavlja jedini način na koji smo im kao država mogli osigurati pravo na zdravstvenu zaštitu ovim, što je naša obaveza po međunarodnim i domaćim propisima. Do danas u praksi skoro da nismo imali nijedan zabilježen slučaj da je ovim osobama uskraćeno ovo pravo u javnim zdravstvenim ustanovama na teritoriji BiH

⁵ Novi Pravilnik o načinu ostvarivanja zdravstvenog osiguranja osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 16/17) stupio na snagu 15. 3. 2017.

(domovima zdravlja, bolnicama, porodilištima, stomatološkim službama, apotekama i sl.), jer se ovo pravo redovno finansira iz budžeta Ministarstva.

3. SOCIJALNA ZAŠTITA

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na socijalnu zaštitu osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 3/09 i 5/10) propisane su sljedeće kategorije pripadajućih prava: prava iz oblasti socijalne zaštite, prava iz oblasti zaštite porodice s djecom/dječije zaštite i druga materijalna pomoć.

Ministarstvo jednom mjesečno za svako ostvareno pravo iz navedenih kategorija vrši isplatu na osnovu dostavljenog pravosnažnog rješenja nadležnog centra za socijalni rad po mjestu prebivališta/boravišta, kojim je odlučeno o pravu izbjeglice/stranca pod supsidijarnom zaštitom. Kao osnovica za utvrđivanje visine pomoći po osnovu prava iz ovog pravilnika određena je prosječna godišnja neto plaća u BiH, a prema posljednjem objavljenom podatku Agencije za statistiku BiH (za 2016. godinu prosječna godišnja neto plaća u BiH iznosila je 838 KM). Iznos za svako od prava iz socijalne zaštite utvrđuje se množenjem osnovice s utvrđenim koeficijentom za svako od prava definirano Pravilnikom.

U tom smislu, Ministarstvo je u 2016. godini za osiguranje prava iz socijalne zaštite utrošilo novčana sredstva u iznosu od 83.176,23 KM i to na ime ograničene finansijske pomoći, stalne finansijske pomoći, jednokratne pomoći, dječijeg dodatka i smještaja u ustanove socijalne zaštite.

Najveći dio ovih finansijskih sredstava usmjeren je na isplatu ograničene finansijske pomoći. Ograničena finansijska pomoć ovim pravilnikom definirana je kao druga materijalna pomoć, te podrazumijeva pomoć koja se utvrđuje u iznosu od 20% od osnovice za izdržavanje jednog člana domaćinstva, a koja se za svakog sljedećeg člana domaćinstva uvećava za 10% od iste osnovice. Iznos ove novčane naknade ne može preći iznos od 50% od osnovice. Pravo na ovu vrstu pomoći utvrđuje se rješenjem nadležnih centara za socijalni rad.

Također, Ministarstvo osigurava sredstva za smještaj u ustanovama socijalne zaštite, i to: za jedno dijete u SOS Dječije selo Sarajevo, jedno dijete u Zavod za vaspitanje muške djece i omladine, jedno dijete u KJU „Dom za djecu bez roditeljskog staranja“ Sarajevo, te jedna osoba u JU „Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba“ Pazarić.

4. OBRAZOVANJE

Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na obrazovanje osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 67/08) propisano je da se predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom osiguravaju pod istim uslovima kao i državljanima BiH.

Visoko obrazovanje izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom osigurava se u skladu s važećim zakonodavstvom kojim se uređuje ova oblast u BiH (u FBiH na nivou kantona, u RS-u na nivou entiteta), te Ministarstvo ne osigurava finansijska sredstva ni za redovno, ni za vanredno visoko obrazovanje ovih osoba.

Sva djeca uključena su u obrazovni sistem u BiH kako u predškolski odgoj i obrazovanje, tako i u osnovno, srednje i visoko obrazovanje. Djeca su također uključena i u produžene boravke, igraoničke grupe, sekcije, kurseve i sl.

U školsku 2016./2017. godinu upisano je 64 djece, od čega 31 dječak i 33 djevojčice (Sarajevo 16 djece, Zavidovići 4 djece, Teočak 5 djece, Mostar 22 djece, Prijedor 16 djece, Tuzla jedno dijete). Osnovno obrazovanje pohađa 58 učenika, srednje 5 i visoko obrazovanje jedna studentica.

Od korisnika Izbjegličko-prihvatnog centra "Salakovac" Mostar jedna korisnica je kao redovni student upisana u II. godinu Fakulteta zdravstvenih studija na Sveučilištu u Mostaru, jedan korisnik upisao je I. razred srednje škole, a 17 djece pohađa osnovnu školu.

Instruktivna nastava organizirana je za 11 djece od I. do IV. razreda kroz produženi boravak (10 djece iz Izbjegličko-prihvatnog centra "Salakovac" Mostar i jedno dijete iz privatnog smještaja).

Ministarstvo za potrebe realizacije ovog pravilnika ne osigurava budžetska sredstva.

U skladu s protokolom o saradnji s Fondacijom Bosanskohercegovačka inicijativa žena (BHIŽ), djeci predškolskog i školskog uzrasta osigurava se kupovina knjiga i školskog pribora, užine, prijevoza i dodatne dopunske nastave. Finansijska sredstva za ove potrebe BHIŽ osigurava putem ugovora koje svake godine potpisuje s UNHCR-om.

U općinama u kojima je to bilo moguće, škola je donirala knjige, a BHIŽ je učestvovala u nabavci knjiga ili školskog pribora, opreme za tjelesno tamo gdje to nije bilo moguće na drugi način realizirati. Finansijska sredstva za jačanje kapaciteta izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH, kao i aktivnosti u njenoj realizaciji osigurava BHIŽ putem ugovora koje svake godine potpisuje s UNHCR-om.

6. UPIS U MATIČNE KNJIGE

Pravilnikom o ličnom stanju i upisu u matične knjige činjenica rođenja, vjenčanja i smrti osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 51/07) propisano je da se činjenice rođenja, vjenčanja ili smrti za izbjeglice i strance pod supsidijarnom zaštitom u BiH upisuju u matične knjige pod jednakim uslovima kao i za bh. državljane, u skladu s pozitivnim propisima o matičnim knjigama u entitetima, Brčko Distriktu BiH, međunarodnim instrumentima koji se primjenjuju u BiH u ovoj oblasti i ovim pravilnikom.

7. INTEGRACIJSKE OLAKŠICE

Prema Zakonu o državljanstvu BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 4/97, 13/99, 41/02, 6/03, 14/03, 82/05, 43/09, 76/09 i 87/13), izbjeglice s priznatim statusom ostvaruju pravo na državljanstvo BiH pod olakšanim uslovima, odnosno ako u statusu izbjeglice ima neprekidan boravak na teritoriji BiH u trajanju od pet godina prije podnošenja zahtjeva (olakšana naturalizacija). U tom smislu, uslovi za sticanje državljanstva za osobu sa izbjegličkim statusom su: da je napunila 18 godina života; da joj nije izrečena mjera sigurnosti protjerivanja stranaca iz zemlje ili zaštitna mjera udaljavanja stranaca s teritorije BiH od organa čiji je legalitet uspostavljen Ustavom i da je ova odluka još uvijek na snazi; da nije osuđivana na izdržavanje kazne za krivična djela s predumišljajem na duže od tri godine u periodu od osam godina od podnošenja zahtjeva; da se protiv nje ne vodi krivični postupak, osim ako se dokaz o ispunjavanju ovog uslova ne može razumno zahtijevati, te da ne predstavlja prijetnju po sigurnost BiH.

U 2016. godini državljanstvo BiH dobilo je 16 izbjeglica, a do dana pisanja ovog izvještaja još dvije osobe. Trenutno su u postupku dva zahtjeva za naturalizaciju, a 75 izbjeglica prikuplja dokumentaciju s ciljem podnošenja zahtjeva za državljanstvo BiH.

Bitno je istaći da je Ministarstvo u julu 2016. godine pokrenulo inicijativu prema Federalnom ministarstvu finansija za usklađivanje administrativnih taksi u procesu dobivanja državljanstva s onim u entitetu Republika Srpska. Naime, taksa za rješenje o primitku državljanstva Federacije Bosne i Hercegovine, po tarifnom broju 7, za punoljetne osobe je 450,00 KM, dok je za svako dijete ta taksa dodatnih 100,00 KM, dok ista taksa u Republici Srpskoj po tarifnom broju 67, iznosi samo 100,00 KM, i odnosi se na cjelokupno domaćinstvo bez obzira na broj njegovih članova. S obzirom na to da je u dosadašnjoj praksi uočeno da je ovakva neusaglašenost propisa prepreka za dobivanje državljanstva izbjeglica u BiH koje imaju mjesto prebivališta u FBiH, o ovoj aktivnosti obavijestili smo i Ministarstvo unutrašnjih poslova FBiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, UNHCR i Instituciju ombudsmena za ljudska prava BiH.

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ ZA 2016. GODINU

Sredstva za ostvarivanje prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom i članova njihovih porodica osiguravaju se iz budžeta Ministarstva i posebnog potprojekta koji Ministarstvo za svaku budžetsku godinu potpisuje s UNHCR-om.

Za 2016. godinu ukupan budžet Ministarstva za finansiranje prava osoba kojima je priznata međunarodna zaštita u BiH iznosio je oko 370.000,00 KM, a korišten je na ime funkcioniranja Izbjegličko-prihvatnog centra „Salakovac“ Mostar, kao i za potrebe ishrane, zdravstvene i socijalne zaštite, prijevoza, pribavljanja ličnih dokumenata, obrazovanja i dr.

Ministarstvo ima dobru saradnju s UNHCR-om s kojim godinama potpisuje potprojekat o sufinansiranju rada Izbjegličko-prihvatnog centra „Salakovac“ u Mostaru. Ministarstvo je u 2016. godini osiguralo i dodatna sredstva u iznosu od 90.000,00 KM kroz poseban potprojekat s UNHCR-om koji se potpisuje za svaku budžetsku godinu.

U skladu s donesenim podzakonskima aktima, Ministarstvo isplaćuje sredstva na ime zdravstvenog osiguranja i socijalne zaštite izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. U 2016. godini za ostvarivanje prava na zdravstvenu i socijalnu zaštitu izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom isplaćeno je ukupno 131.411,30 KM, od toga za zdravstveno osiguranje 48.235,07 KM, a za socijalnu zaštitu 83.176,23 KM.

BESPLATNA PRAVNA I PSIHOSOCIJALNA POMOĆ

S ciljem pružanja psihosocijalne pomoći i besplatne pravne pomoći izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom, Ministarstvo ima potpisane protokole o saradnji s nevladinim udruženjima:

- Bosanskohercegovačkom inicijativom žena (BHIŽ) – pružanje besplatne psihosocijalne pomoći izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom,
- Udruženjem Vaša prava BiH (VPBiH) – pružanje besplatne pravne pomoći izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom,
- Fondacijom lokalne demokratije (FLD) – pružanje besplatne pravne pomoći izbjeglicama i strancima pod supsidijarnom zaštitom.

Kada je u pitanju ostvarivanje pripadajućih prava izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom zaštitom u BiH, može se reći da se radi o gotovo savršeno uređenoj oblasti, koja je, i pored svoje ukupne političke, ustavno-pravne, administrativne i finansijske složenosti, u potpunosti organizirana i funkcionira.